

cesser i Grønland har karakter af en afkoloniseringsproces. Det er en meget rimelig analysevinkel, men der analyseres ikke. Der antages og postuleres og der citeres flittigt fra litteraturen. Bogen minder mere om den fase i specialbeskrivningen ved et dansk historisk institut, hvor den studerende er ved at få hold på beskrivelsen af sit emne, og hvor vejlederen ville sørge for at holde hende langt nærmere op til vinden, så målet kunne nås uden de mange kryds ind i farvande, der alligevel ikke kan kortlægges nærmere.

Resultatet ser dog plausibelt ud: forstået som afkoloniseringsproces har den grønlandske udvikling forløbet fredeligt i god forståelse mellem kolonisateur og koloniseret. Det forklares blandt andet ved den tidlige inddragelse af »de indfødte« i administrationen af landet og den gradvise udbygning af denne inddragelse frem til og med indførelse af hjemmestyret i 1979. Dets videre udvikling til fuld selvstændighed bedømmes uaktuel på grund af den stærke økonomiske afhængighed af Danmark og de mere følelsesmæssige bindinger over de godt 250 år, ikke mindst ved det stærke indgifte. Med rette peges der også på Grønlands geopolitiske placering, der kunne betyde, at en frigørelse for afhængigheden af Danmark ville betyde afhængighed af andre magter, hvor det sidste kunne blive værre end det første.

Axel Kjær Sørensen

Máliaraq Vebæk: *Navaranaaq og andre. De grønlandske kvinders historie.* (Gyldendal, 1990). 300 s.

Denne bog er en registrering og beskrivelse af såvel fremtrædende som mere anonyme kvindeskikkelser gennem den grønlandske historie, lige fra de grumme kvinder i sagnene over kvindelige

åndemanere (angakut), fjeldgængere (qivittut) og hekse (ilisiitsut) til nutidens medicinstuderende. Der er også beskrivelser af tilværelsen for fangerkoner, ekspeditionsdeltagere, værtinder og husmødre i almindelighed. Angående fortidens kvinder er stoffet hentet i publiceret materiale, og det er noteret, hvornår den første grønlandske kvinde blev jordemoder (ca. 1850), sygeplejerske (1934), lærerinde, akademiker, forfatter, billedkunstner, politiker etc. Det er rart at have fået styr på det. Angående de nulevende synes alle omtalte at være blevet interviewet af forfatterinden. Disse interviews har primær kildeværdi.

Undertitlen »De grønlandske kvinders historie«, er en anelse misvisende sådan som faget nu forstår sig selv, men det er visselig en gesta mulierum groenlandicarum. På den baggrund virker forfatterindens optimisme vedrørende Grønlands gode fremtid med så mange dygtige kvinder ikke ubegrundet. Vi kan alle dele hendes håb om, at de grønlandske kvinder »ved deres snilde, tålmodighed og ukuelige humør«, nok skal bidrage til at rette tingene op.

Axel Kjær Sørensen

Espen Bull og John Mynderup: *Klaus Riskær Pedersen.* (Børsens Forlag, 1990). 208 s., 335.50 kr.

Når man præsenteres for en bog om Klaus Riskær Pedersen, er ens første tanke, om dette nu er hans seneste mediepåfund, så meget mere som han fremtræder duksedrengeagtigt smilende på omslaget. Men således er det ikke. Børsens Forlag har opfordret to af dagbladet Børsens erhvervsreportere til at skrive en fremstilling om den unge »raider«. Det er der kommet interessant nutidshistorie ud af, og i mange henseender også en udmærket biografi.